

Egy regény reménye

Mélységes mély a múltnak kútja – mondja Thomas Mann József és testvérei című regényfolyamának első mondatában, s bizonyára el is hisszük neki, főként, ha a regény első néhány száz oldalas értekezését elolvassuk. A Szarvas és Vidéke Hetilap elmúlt évi számaiban mi is be akarván pillantani a múltnak kútjába, tapasztalhattuk, hogy milyen mélységesen mély, s hogy a kíváncsi szemeket a sors hogyan vezeti egyre mélyebb és mélyebb rétegeibe a múlt.

A „Húsz év múlva” című rovatban az újság két évtizede megjelent számait lapozgatva írt Keserű Zsuzsa az akkoriból nyomtatásban megőrzött emlékekről, s mindarról, ami a történetek kapcsán felöltött benne. Egyebek közt felfigyelt arra a regényre... de inkább idézem:

„Szarvas és Vidéke Hetilap II. évfolyam 17. szám 1987. május 1.

Ennek a számnak – legalábbis így húsz év távlatából – kétségkívül legizgalmasabb témája egy folytatásokban közölt regény kezdete. Beliczky

Katalin: Szántások magatoknak új ugart. Alcím: történelmi regény 1722-től 1820-ig, Szarvas újratelepítéséről és Tessedik Sámuel életéről. A regény annak a vándorútnak a 360. napján kezdődik, melyen a szarvasiak ősei, a szlovák telepesek megérkeztek a Szarvas halomhoz.

De miféle regény ez, hogy még csak nem is hallottam róla? Miféle regény, hogy sosem emlegetik mikor Szarvas újratelepítéséről van szó? Egyáltalán ki Beliczky Katalin? Lehet, hogy írói álnév? Nagyon rejtélyes az egész.

Felhívtam a könyvtárosokat, van-e a Szarvasi Könyvtárban ilyen című, szerzőjű könyv? Ők még nálam is jobban meglepődtek azon, hogy ha létezik ilyen regény, akkor nekik miért nincs. Gyorsan keresték a megyei könyvtárban, de még az Országos Széchenyi Könyvtárban is, de mindhiába.

Közben én végiglapoztam az évfolyam még hátralévő számait, a regény lapról-lapra folytatódik. Tehát van. Aztán néztem a '88-as újságot, s ott egy helyen, a 40. fejezetnél, azzal a biztató szócskával, hogy „folytatjuk”, egyszer csak abbamarad a közlés. Ahogy felbukkant a semmi-ből, úgy el is tűnt nyomtalanul.

Vagy mégsem?

A regényt annak idején az olvasók figyelmébe ajánló Szenes János derített fényt a rejtélyre most, hogy megkérdeztem. Szóval Beliczky Katalin nem valami írói álnév. Tulajdonosa Szarvasra járt annak idején az Övönöképző Intézetbe, azóta az ország másik végén, a Dunántúlon él, de tagja a Szarvas Város Barátainak Köre Egyesületnek. A regény közlését olvasói nyomásra (uniák!?) szüntették be. Egyébként a teljes kéziratból egy példány megtalálható Szarvason, arra vár, hogy kiadják. Vagy talán már nem is vár. Talán feladta a reményt. Pedig azt nem szabad. Lehet, hogy még tüzetesebben utána járunk a dolgoknak, és írunk róla egy cikket. Ez lesz a címe: Egy regény reménye.”

A sors úgy adta, hogy az év utolsó hónapjában e-mail érkezett a regénnyel kapcsolatban. Ebben egy esztergomi házaspár írt arról, hogy Beliczky Katalin és férje, dr. Bogár Imre Sárváron élnek, mind-

ketten 93 évesek. Kapcsolatuk szinte családi, a levélíró édesanyja és Beliczky Katalin évfolyamtársak voltak a Szarvasi Evangélikus Tanítóképzőben 1929-34 között. Megtudtuk azt is, Beliczky Katalin 17 évig foglalkozott a Szántások magatoknak új ugart című regénnyel, miközben más könyveket is írt, melyek az Országos Széchenyi Könyvtárban fellelhetők. Beliczky Katalin egészségi állapota sajnos megrendült – tudatja még a levélíró –, de férjének vágya, hogy művei ne merüljenek a feledés homályába. Ennek érdekében a Szántások magatoknak új ugart c. regényt – évek spórolásával – 100 példányban kiadták, melyeket evangélikus iskoláknak szántak jutalom gyanánt. Természetesen – szól a levél – Szarvasra is juttatnak a könyvből, többek közt szerkesztőségünknek is.

Ahogy írták, úgy is történt, néhány napon belül megérkezett Beliczky Katalin Szántások magatoknak új ugart című regénye, három példányban. Egyet a Városi Könyvtárnak adtunk, egyet a Szlovák Önkormányzatnak, a Novinkár nad Keresem 10 éves évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen. Egyet pedig elkezdtem olvasni, s a karácsonyi pihenőnapok idején el is olvastam. Lenyűgöző regény. Írója, szerintem, a magyar irodalom legjobb íróival – Gárdonyi, Móra, Tamási – említhető egy lapon. A történet, a cselekményszövés, a szereplők kidolgozottsága, az érzelmek ábrázolása kitűnő munka, egységes regénnyé formálva az érdeklődő olvasót „beszippantja”, s a történelmi időkbe vezetve mutatja be Szarvas településé válását.

A könyv első része tetszett a legjobban. Ebben a letelepedés utáni első esztendő követő időszakát ismerheti meg az olvasó, Tessedik Szarvasra érkezéséig (mely időpontnak éppen tavaly ünnepeltük 265. évfordulóját). Hrdina András, település első lelkésze, és felesége Krisztina asszony küzdelmei, a bérlők és a jobbágyok napjai, évei, megpróbáltatásai, sikerei és örömei bontakoznak ki a jól felépített, izgalmasan, „feszesen” megírt cselekményes történetből. A regény nagyobbik része (az egész mű A/4-es formátumban majd 500 oldal) foglalkozik Tessedik Sámuel munkásságával, törekvéseivel és meg nem értettségével. Csak ismételni tudom magamat, hogy kitűnő, élvezetes olvasmány, tartalmas és tanulságos gondolatokkal. A felvilágosodás korában játszódó regény a reformkor küszöbéig vezet az olvasót, számtalan gondolatot ébresztve benne. Sajnos nem hallgathatom el azt sem, hogy ebben a kiadásban, amit volt alkalmam elolvasni, számos elgépelés, szerkesztési és tördelési hiba nehezíti az olvasást, de még ezek sem vonnak le oly mértékben az élvezetből, hogy ne ajánlhatnám a regényt mindenkinek, aki szereti a hagyományos történetmesélős írásokat, s nem riad vissza a terjedelemtől. A szarvasiaknak külön csemege is lehet, hiszen azok a helyszínek, melyekkel találkozunk a regényben ma is felkereshetők, s bizonyára egész más szemmel figyelünk Tessedik templomában, hajdani iskolájában az apróságokra, a részletekre, ha már elolvastuk Beliczky Katalin regényét.

Tatai László

Állítsák meg az egészségügy szétverését!

Nagyon örülünk annak, hogy Tóth Károly és Karsai József MSZP-s országgyűlési képviselők kiábrándultak az MSZP egészségbiztosítási reformjából.

Sajnálatos azonban az a tény, hogy Tóth Károly korábban az MSZP frakció kérésére visszavonta a vizitdíj eltörléséről szóló indítványát és igennel szavazott az egészségbiztosítás privatizációjára. Reméljük, hogy ezúttal Tóth Károly nem gondolja meg magát és Karsai Józseffel együtt nemmel fog szavazni az egészségügyi törvényre februárban, még akkor is, ha úgymond módosító indítványokkal megtevesztik őket.

Kérjük az MSZP-s országgyűlési képviselőket, hogy győzzék meg az MSZP frakciót az egészségbiztosítási törvény visszasságairól és arról is, hogy a szakma és a társadalom támogatása nélkül eleve kudarcra van ítélve az egészségbiztosítás üzleti alapú átalakítása.

Babák Mihály, országgyűlési képviselő

Meghívó

A Magyar Gárda Békés megyei Bajcsy-Zsilinszky Endre Zászlóalja, toborzóval egybekötött kétnapos rendezvényt szervez, január 26-27-én reggel 9-től a Szarvas Béke u. 7. szám alatti irodájában.

A rendezvényen, a gárda bemutatásán kívül, a jelentkezőkkel való ismerkedés mellett, alaki képzésre kerül sor a márciusi országos avató ünnepségre való felkészülés céljából.

A kétnapos rendezvényre várunk minden jelentkezőt kívánva, illetve már jelentkezett gárdistajelöltet, a megyéből.

Adjon az Isten Szebb Jövőt!

Tóth Zoltán, Békés megyei kapitány

Két kiállítás

Négy napon belül két kiállítás nyílik a Tessedik Sámuel Múzeumban. Január 18-án, pénteken 17 órakor a Varju Krisztián festményeit bemutató kiállítás megnyitóját tartják, január 22-én, kedden 16 órától pedig Pólus Erzsébet festett üvegeit tekinthetik meg az érdeklődő látogatók.